

Sygn. akt VII P 318/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2018 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Marcin Winczewski
Protokolant:	st. sekr. sądowy Ewa Zimniak – Strusińska

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2018 r. w Bydgoszczy

sprawy z powództwa H. G.

przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w B.

o odprawę

1. powództwo oddać;
2. nie obciąża powódki kosztami procesu strony pozwanej;
3. kosztami sądowymi w sprawie obciąża Skarb Państwa.

SSR Marcin Winczewski

Sygn. akt VII P 318/18

UZASADNIENIE

H. G. pozwem przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w B. domagała się zasądzenia kwoty 12.243,67 zł tytułem niewypłaconej części odprawy związanej z wygaśnięciem stosunku pracy wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 września 2017 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazała, że była pracownikiem pozwanej od 1 listopada 1992 r. do 31 sierpnia 2017 r., więc w momencie wygaśnięcia stosunku pracy miała ponad dwudziestoletni staż pracy w skarbowości. Wygaśnięcie umowy o pracę nastąpiło z dniem 31 sierpnia 2017 r., w związku z nieotrzymaniem pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby do dnia 31 maja 2017 r., to jest na podstawie art. 63 k.p. w zw. z art. 170 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej Pozwana wypłaciła powódce odprawę pieniężną w wysokości 3-miesięcznego wynagrodzenia z tytułu wygaśnięcia stosunku pracy na podstawie art. 170 ust. 4 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. w zw. z art. 8 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników. Podstawa wskazana przez pozwaną była błędna. Z art. 170 ust. 4 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. wynika, że powódka powinna otrzymać odprawę w wysokości 6-miesięcznego wynagrodzenia za pracę, gdyż ustawodawca przewidział warunki wypłacania odpraw zarówno dla pracowników jak i funkcjonariuszy, wprost wskazując na rozwiązania zawarte w ustawie o Służbie Celnej. Stanowisko prezentowane w pozwie jest uwzględniane w różnych sądach na terenie

kraju. Nadto, jeden z pracowników w analogicznej sytuacji, wystąpił do Powiatowego Urzędu Pracy w B. z zapytaniem czy pozwana wypełniła obowiązek zawarty w art. 4 ustawy o zwolnieniach grupowych, to jest czy powiadomiła urząd o ustaleniach grupowego zwolnienia, co nie miało miejsca.

W odpowiedzi, Izba Administracji Skarbowej w B. wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powódki zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu stanowiska przedstawiła przebieg reformy administracji skarbowej. Wskazała, że spór dotyczy interpretacji art. 170 ust. 4 ustawy Przepisy wprowadzające KAS. Powódka nieprawidłowo interpretuje tę normę, wiążąc pojęcie należnych świadczeń wyłącznie z regulacjami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej. Tymczasem przepis ten jest rozbudowany i nie odnosi się wyłącznie do regulacji dotyczącej funkcjonariuszy celnych. Ustawodawca, wskazując na prawo zatrudnionych do odprawy odwołał się nie do jednej, ale do dwóch instytucji połączonych spójnikiem „albo” – wskazującym na alternatywę rozłączną. Wyróżnić więc trzeba: 1. świadczenia należne w związku z likwidacją urzędu, 2. świadczenia należne w związku ze zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy uchylanej w art. 159 pkt 3 ustawy przepisy wprowadzające KAS. We wszystkich przepisach ustawy o Służbie Celnej ustawodawca posługuje się pojęciem „zniesienia jednostki organizacyjnej”. Nie ma natomiast w żadnym miejscu tej regulacji mowy, ani choćby odesłania do sytuacji „likwidacji urzędu”. Pojęcie „likwidacji urzędu” spotkać można na gruncie ustawy z dnia 21 listopada 2008r. o Służbie Cywilnej. Jest to regulacja typowo pracownicza, do której w zakresie nieuregulowanym stosuje się przepisy Kodeksu pracy i inne przepisy prawa pracy, w tym m.in. uregulowania ustawy z dnia 13 marca 2003r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, zawierające normy dotyczące odpraw. Odesłanie zawarte w art. 170 ust. 4 odnosi się nie tylko do ustawy o Służbie Celnej (zawierającej regulacje szczególne dla funkcjonariuszy), ale zawiera również odesłanie do odpraw, które byłyby należne w związku z likwidacją urzędu, czyli odesłanie do regulacji typowo pracowniczych. Potwierdza to też użycie w omawianym przepisie słowa „odpowiednio”. W ocenie pozwanej treść art. 170 ust. 4 ustawy mogłaby legislacyjnie zostać rozbita na dwie niezależne normy dotyczące poszczególnych grup zatrudnionych: „W przypadku, o którym mowa w ust. 1, pracownikom przysługują świadczenia należne w związku z likwidacją urzędu” oraz „W przypadku, o którym mowa w ust. 1, funkcjonariuszom przysługują świadczenia należne odpowiednio w związku ze zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy uchylanej”. Powódka ignoruje część zapisów tej normy (konkretnie słów: „odpowiednio” oraz „z likwidacją urzędu albo”). Taki zabieg w świetle zasad wykładni prawa jest niedopuszczalny z uwagi na zakaz wykładni per non est, która prowadziłaby do całkowitego wypaczenia sensu przepisu. Dodatkowo takie podejście, z nieuzasadnionych przyczyn, przyznawałoby pracownikom uprawnienie zarezerwowane dla funkcjonariuszy i ich administracyjnoprawnej formy zatrudnienia. Wbrew sugestiom zawartym w pozwie, orzecznictwo sądów powszechnych na tle spornej regulacji nie jest jednolite. Kwestia dotycząca procedury zwolnień grupowych nie ma żadnego znaczenia dla sprawy i potwierdzają niezrozumienie regulacji przejściowej, która pozwala na stosowanie przepisów ustawy o zwolnieniach grupowych tylko w zakresie określonym w odesłaniu, tj. wysokości i sposobu obliczenia należnych świadczeń (odprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

H. G. od dnia 1 listopada 1992 r. była pracownikiem Izby Skarbowej w B.. Od dnia 2 grudnia 2016 r. stała się pracownikiem Izby Administracji Skarbowej w B., świadcząc pracę w (...) w T.. Na podstawie art. 170 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę Krajowej Administracji Skarbowej stosunek pracy powódki wygasł z mocy prawa z dniem 31 sierpnia 2017 r., z uwagi na nieotrzymanie od pozwanej pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia. W związku z wygaśnięciem stosunku pracy, w dniu 1 września 2017 r., pozwana zapłaciła powódce kwotę 12.580,95 zł brutto (10.315,95 zł netto) tytułem odprawy pieniężnej.

Powódka nigdy nie była funkcjonariuszem Służby Celnej. Pismem z dnia 11 grudnia 2017 r. wezwwała pracodawcę do zapłaty „pozostałej części odprawy.” W odpowiedzi pozwana wskazała, iż jej żądanie jest niezasadne, a należna odprawa została wypłacona w pełnej wysokości.

Izba Administracji Skarbowej w B. nie zawiadomiła Powiatowego Urzędu Pracy w B. o jakichkolwiek ustaleniach dotyczących grupowego zwolnienia na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników.

(okoliczności bezsporne, a ponadto dowód: świadectwo pracy z dnia 31 sierpnia 2017 r. – k. 5-6; potwierdzenie wykonania przelewu – k. 7; pismo dotyczące wypłaty odprawy z dnia 25 sierpnia 2017 r. – k. 8; wystąpienie do Powiatowego Urzędu Pracy w B. z dnia 30 października 2017 r. – k. 9-10; pismo Powiatowego Urzędu Pracy w B. z dnia 7 listopada 2017 r. – k. 11; pismo powódki z dnia 11 grudnia 2017 r. – k. 12-13; pismo pozwanej Izby z dnia 19 grudnia 2017 r. – k. 14; dokumentacja pracownicza w aktach osobowych powódki)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i aktach osobowych powódki, których prawdziwości i wiarygodności nie kwestionowała żadna ze stron. Podkreślenia wymaga, iż stan faktyczny niniejszej sprawy był bezsporny, a rozstrzygnięcia wymagała kwestia prawna, czy w istniejącym stanie rzeczy powódce przysługiwała odprawa w wysokości i na podstawie przepisów wskazywanych przezeń, czy też na podstawie przepisów podnoszonych przez pracodawcę, który bezspornie wypłacił jej już odprawę w wysokości 12.580,95 zł brutto. Poza sporem pozostawało, iż powódka była zatrudniona w pozwanej Izbie na podstawie umowy o pracę, będąc członkiem korpusu Służby Cywilnej. Nigdy nie była natomiast funkcjonariuszem celnym. Bezspornie również, na zasadzie art. 170 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. poz. 1948 ze zm.; powoływana dalej, jako „ustawa”), wobec braku złożenia powódce przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w B. propozycji zatrudnienia do dnia 31 maja 2017 r., stosunek pracy H. G. wygasł z dniem 31 sierpnia 2017 r.

Kwestią sporną pozostawała natomiast interpretacja art. 170 (głównie ust. 4) ustawy. Stosownie do jego treści, stosunki pracy osób zatrudnionych w jednostkach KAS, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 2, 3 i 6 ustawy, o której mowa w art. 1, oraz stosunki służbowe osób pełniących służbę w jednostkach KAS, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1, 2, 3 i 6 ustawy, o której mowa w art. 1, wygasają z dniem 31 sierpnia 2017 r., jeżeli osoby te w terminie do dnia 31 maja 2017 r., nie otrzymają pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby (art. 170 ust. 1 pkt 1). W przypadku, o którym mowa w ust. 1, pracownikom oraz funkcjonariuszom przysługują świadczenia należne odpowiednio w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy uchylanej w art. 159 pkt 3 (art. 170 ust. 4). W myśl zaś art. 159 pkt 3 ustawy, traci moc ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1799).

Zdaniem powódki przepisy te uprawniają ją do otrzymania odprawy naliczonej na podstawie art. 163 ustawy o Służbie Celnej, z czym nie zgodziła się pozwana Izba, argumentując rozdwojenie zasad dotyczących odprawy należnej z jednej strony funkcjonariuszom zatrudnionym uprzednio na podstawie przepisów ustawy o Służbie Celnej, a z drugiej – pracownikom świadczącym pracę na podstawie zapisów ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o Służbie Cywilnej (j.t.: Dz. U. z 2018 r., poz. 1559 ze zm.). W tym kontekście należy podkreślić, iż najczęściej stosowane metody wykładni to: językowa, systemowa i celowościowa. Wykładnia językowa polega na ustalaniu znaczenia przepisów na podstawie reguł języka oraz reguł poprawnego myślenia (logiki). Wykładnia językowa uwzględnia m.in. słownikowe znaczenie wyrazów użytych w przepisie, składnię zdania itp. Wykładnia systemowa polega na odczytaniu znaczenia przepisu w związku z usytuowaniem tego przepisu w systemie prawa i systemie źródeł prawa. Wykładnia celowościowa natomiast polega na odczytaniu znaczenia przepisu zgodnie z celem, dla którego ustawodawca ten przepis ustanowił. Przy wykładni językowej należy pamiętać, że: różnym zwrotom nie można nadawać tego samego znaczenia; tym samym zwrotom nie można nadawać różnych znaczeń; nie powinno się pewnych fragmentów przepisów pomijać; a nadto nie powinno się tam gdzie rozróżnień nie wprowadził sam prawodawca, wprowadzać ich przez interpretatora. Wykładnia językowa ma przy tym podstawowe znaczenie we wszystkich dziedzinach prawa, a w wiąże się z nią szereg standardów interpretacyjnych, takich jak:

1. odróżnienie przepisu prawnego od normy prawnej,

2. rozumienie przepisu w taki sposób, aby żaden jego fragment nie stawał się zbędny,
3. domniemanie języka powszechnego.

Odejście od rezultatów wykładni językowej możliwe jest w czterech sytuacjach: gdy nie dostarcza ona rezultatów jednoznacznych (potrzeba wyboru), gdy jej rezultaty są jednoznaczne, ale stoją w sprzeczności z hierarchią wartości, takich jak np. sprawiedliwość, pewność prawa, gdy daje rezultaty absurdalne oraz gdy istnieje luka w prawie. Podzielając te uwagi natury ogólnej należy podkreślić, iż zdaniem Sądu, za prawidłową uznać należy wykładnię językową przedstawioną przez pozwaną Izbę w odpowiedzi na pozew.

Artykuł 170 ust. 4 ustawy, z punktu widzenia analizy językowej stanowi zdanie złożone współrzędnie, w którym poszczególne zdania składowe scalone są spójnikiem rozłącznym „**albo**”. Cechą zdań składowych jest to, że między nimi nie ma różnic gramatycznych i mogą istnieć samodzielnie. Żadne ze zdań składowych nie jest ważniejsze od innego, a każde wnosi nową treść. Wyjątek dotyczy tylko zdania złożonego wynikowo. W omawianym przepisie spójnik „**albo**” wskazuje, iż zdania składowe rzeczony normy wykluczają się wzajemnie, co oznacza, że treść jednego z nich wyklucza jednoczesne istnienie drugiego zdania składowego (sjp.pwn.pl, pl.m.wikipedia.org).

Rozkładając powyższe zdanie złożone stanowiące treść art. 170 ust. 4 na poszczególne elementy składowe, należy wyodrębnić następujące części:

W przypadku, o którym mowa w ust. 1, pracownikom oraz funkcjonariuszom przysługują świadczenia należne odpowiednio w związku z:

likwidacją urzędu (1),

albo

zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy uchylanej w art. 159 pkt 3, tj. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (2).

Powyższe można przedstawić za pomocą tabeli:

pracownikom	oraz	funkcjonariuszom
przysługują świadczenia należne odpowiednio w związku z		
likwidacją urzędu	albo	zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy uchylanej w art. 159 pkt 3

Wydzielone z wykładanego przepisu zdania składowe mogłyby więc stanowić samodzielne regulacje, a mianowicie:

1. Pracownikom przysługuje świadczenie należne w związku z likwidacją urzędu.
2. Funkcjonariuszom przysługuje świadczenie należne w związku ze zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy uchylanej w art. 159 pkt 3, tj. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej.

Nie może budzić wątpliwości, iż spójnik „albo” w rzeczonym przepisie wskazuje na alternatywę rozłączną, która dotyczy wyboru pomiędzy dwoma wykluczającymi się sytuacjami. Prawdziwe więc będzie w konkretnej sytuacji faktycznej dotyczącej powódki, jedno z dwóch przedstawionych zdań podrzędnych. Skoro była ona pracownikiem (a nigdy nie była funkcjonariuszem celnym), to tym samym przysługuje jej świadczenie należne w związku z likwidacją urzędu, w którym świadczyła pracę. Przedstawioną interpretację wzmocnić należy uwagą, iż ustawodawca nie bez celu posłużył się w art. 170 ust. 4 wyrazem „świadczenia” w liczbie mnogiej. Chodzi bowiem o dwa różne, przysługujące z różnych podstaw prawnych, świadczenia, dla osób świadczących pracę na całkowicie odmiennych podstawach – umownego stosunku pracy oraz stosunku administracyjnoprawnego. O ile zamiarem ustawodawcy byłoby przyznanie pracownikom i funkcjonariuszom jednego, opartego na tej samej podstawie i w taki sam sposób naliczonego świadczenia, to całkowicie nielogiczne byłoby zastosowanie liczby mnogiej w odniesieniu do tego wyrazu i jednoczesne wskazanie, że świadczenia te przysługują odpowiednio albo w związku z likwidacją urzędu, albo w związku ze zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy uchylanej. Zważyć należy, iż art. 163 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej, znajdujący zastosowanie na mocy odesłania z art. 170 ust. 4 i art. 159 pkt 3 omawianej ustawy, przewiduje jedno świadczenie – odprawę. Skoro zatem ustawodawca posłużył się liczbą mnogą to oznacza to, iż ustanowił dla pracowników i funkcjonariuszy nie jedno, ale co najmniej dwa, różne świadczenia. W treści przepisu znajdujemy dwie sytuacje faktyczne, przewidujące uprawnienie do świadczenia: likwidacja urzędu, albo zniesienie jednostki. Mając na względzie treść ustawy z dnia 21 listopada 2008r. o Służbie Cywilnej, uznać trzeba, że likwidacja urzędu dotyczy pracowników będących członkami tego korpusu, zaś zniesienie jednostki – funkcjonariuszy, o czym szerzej w dalszej części uzasadnienia.

Sąd nie podziela stanowiska prezentowanego przez powódkę i zawartego w przytoczonych w pozwie orzeczeniach sądów powszechnych, iż zwrot znajdujący się na końcu omawianego przepisu: „w rozumieniu ustawy uchylanej w art. 159 pkt 3, tj. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej”, należy odnosić do każdego członu zdania. Jak wyżej wywiedziono, art. 170 ust. 4 jest zdaniem współrzędnie złożonym z dwóch zdań składowych, oddzielonych od siebie spójnikiem „albo”. Cytowany zwrot przynależy ewidentnie do drugiego zdania składowego. Odmienna interpretacja godzi w podstawowe zasady gramatyczne języka polskiego, które jednoznacznie wskazują, iż po spójniku rozłącznym występuje drugie (samodzielne) zdanie składowe. Dodać trzeba, iż gdyby zamiarem ustawodawcy było odniesienie tego zwrotu do całego zdania złożonego, to po słowach: „przysługują świadczenia” i po drugim zdaniu składowym kończącym się na słowie „organizacyjnej” znalazłyby się przecinki, które pozwoliłyby zinterpretować powyższy przepis tak jak uczyniła to powódka. Przepis ten brzmiałby wówczas tak:

„W przypadku, o którym mowa w ust. 1, pracownikom oraz funkcjonariuszom przysługują świadczenia, należne odpowiednio w związku z: likwidacją urzędu (1) / albo zniesieniem jednostki organizacyjnej (2), w rozumieniu ustawy uchylanej w art. 159 pkt 3.”

Brak wskazanych przecinków powoduje, iż od słowa „albo” do końca normy, znajduje się drugie zdanie składowe, pozostające bez wpływu na pierwsze.

Zdaniem Sądu, nie ma również sprzeczności w tym, iż ustawodawca w odniesieniu do funkcjonariuszy (i to wyłącznie do nich, co oczywiste w kontekście administracyjnoprawnej podstawy wykonywania pracy), powołał podstawę ustalenia odprawy (art. 159 pkt 3, tj. ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej), a wobec pracowników nie powołał ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (j.t.: Dz. U. z 2016, poz. 1474 ze zm.). Zakładając bowiem racjonalne działanie legislatora przyjąć trzeba, iż zamieszcza w przepisie tylko to, co jest niezbędne. W odniesieniu do funkcjonariuszy brak odesłania do art. 159 pkt 3 i dalej do ustawy o Służbie Celnej skutkowałby luką prawną, uniemożliwiającą ustalenie odprawy, ponieważ ustawa o Służbie Celnej już nie obowiązuje, a utraciła moc właśnie na podstawie (co zdaniem Sądu znaczące), art. 159 pkt 3 ustawy. Tylko zatem ze szczególnego odesłania do tej ustawy, na mocy art. 170 ust. 4 i art. 159 pkt 3 przedmiotowej ustawy, istnieje podstawa prawna do naliczenia i wypłacenia odprawy dla funkcjonariuszy. Natomiast, w odniesieniu do pracowników, wątpliwości co do podstaw ustalenia odprawy nie powstają, gdyż ustawa

z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników obowiązuje i ma zastosowanie do pracowników służby cywilnej na podstawie art. 9 ustawy z dnia 21 listopada 2008r. o Służbie Cywilnej. Trafnie podniesiono w odpowiedzi na pozew, iż właśnie w tej ostatniej ustawie występuje pojęcie „likwidacja urzędu”, w stosunku do pracowników Służby Cywilnej (art. 66, 71 ust. 1, art. 73 ust. 1, 98 ust. 2). Natomiast zarówno nieobowiązująca już ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej, jak i obowiązująca aktualnie ustawa o KAS, w stosunku do funkcjonariuszy posługuje się pojęciem „zniesienia jednostki organizacyjnej” (art. 163 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej). Powyższe rozróżnienie wyjaśnia jednocześnie, dlaczego w art. 170 ust. 4 pojawił się zwrot „odpowiednio”. Należy go tłumaczyć w ten sposób, iż świadczenia przysługują odpowiednio: pracownikowi służby celnej – w przypadku likwidacji urzędu a funkcjonariuszowi – w przypadku zniesienia jednostki. Nie ma natomiast w wykładanej normie wskazania, iż przepisy ustawy uchylanej w art. 159 pkt 3 **stosuje** się odpowiednio do pracowników likwidowanych urzędów, a tak przecież musiałby brzmieć przepis, o ile za właściwą uznać interpretację wskazaną przez powódkę. Nie sposób więc podzielić stanowiska pozwu, gdyż w takiej sytuacji przepis art. 170 ust. 4 ustawy ustalony zostałby w sposób zupełnie inny, tj. „W przypadku, o którym mowa w ust. 1, do pracowników oraz funkcjonariuszy, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy uchylanej w art. 159 pkt 3.”

Przedstawiona wykładnia językowa jest zupełna i pozbawiona sprzeczności, a proponowana przez powódkę jest sprzeczna z zasadami wskazanymi powyżej i prowadzi do nieakceptowalnych wniosków. Dodatkowo znajduje ona potwierdzenie w wykładni celowościowej i systemowej. Wskazać bowiem należy, iż w stosunku do pracowników zawsze obowiązywały inne zasady regulujące ich prawa i obowiązki niż w stosunku do funkcjonariuszy. Na gruncie powyższych uregulowań (ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o Służbie Cywilnej i ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o Służbie Celnej) ustawodawca przyznał funkcjonariuszom Służby Celnej wyższe odprawy w sytuacji zniesienia jednostki organizacyjnej niż pracownikom korpusu Służby Cywilnej, w sytuacji likwidacji urzędu. Powyższe znajdowało uzasadnienie w specyfice pracy funkcjonariusza Służby Celnej, w tym odpowiedzialności i zagrożeniach z nią związanych. W obecnym stanie prawnym Sąd nie znajduje żadnego uzasadnienia dla odejścia od tej reguły i zrównania sytuacji pracowników korpusu Służby Cywilnej i funkcjonariuszy Służby Celnej w zakresie wysokości odpraw, skoro nie znajduje to potwierdzenia w obowiązujących przepisach.

Zaprezentowana wykładnia art. 170 ust. 4 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. w zw. z art. 9 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o Służbie Cywilnej, prowadzi do wniosku, iż pracownicy o których mowa w ust. 1, w tym powódka, są objęci przepisami ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników. W art. 8 tej ustawy przewidziano odprawy pieniężne należne w związku z rozwiązaniem stosunku pracy w ramach grupowego zwolnienia w wysokości jedno- dwu- lub trzymiesięcznego wynagrodzenia, w zależności od stażu pracy pracownika. Zgodnie z art. 10 ust.1 tej ustawy, przepisy dotyczące odpraw stosuje się odpowiednio w razie konieczności rozwiązania przez pracodawcę zatrudniającego co najmniej 20 pracowników stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, jeżeli przyczyny te stanowią wyłączny powód uzasadniający wypowiedzenie stosunku pracy lub jego rozwiązanie na mocy porozumienia stron. W ocenie Sądu nie budzi wątpliwości, że likwidacja urzędu mieści się w pojęciu „przyczyn niedotyczących pracowników”. W świetle treści art. 10 ustawy o zwolnieniach grupowych, w przypadku zwolnień jednostkowych pracodawca nie jest zobowiązany do prowadzenia szczególnej procedury. Zarzut strony powodowej braku zawiadomienia o zwolnieniach Powiatowego Urzędu Pracy przez pozwaną jest niezasadny już z tego względu, że powódka nie została zwolniona w ramach jakichkolwiek „zwolnień grupowych”, a jej stosunek pracy wygasł z mocy prawa, a nie w drodze wypowiedzenia dokonanego przez pracodawcę lub porozumienia stron (na co wskazuje art. 1 ustawy z dnia 13 marca 2003 r.).

Powódka przepracowała u pozwanej i jej poprzedników prawnych ponad 8 lat, miała zatem prawo do odprawy stanowiącej równowartość trzymiesięcznego wynagrodzenia i takie świadczenie otrzymała, co było w sprawie bezsporne.

Z powyższych przyczyn Sąd powództwo oddalił.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 102 k.p.c., który stanowi, iż w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej

w ogóle kosztami. Kwestia zastosowania art. 102 k.p.c. pozostawiona jest orzekającemu sądowi z odwołaniem się do jego kompetencji, bezstronności, doświadczenia i poczucia sprawiedliwości. Ocena w tym zakresie ma charakter dyskrejonalny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności i może być podważona w zasadzie jedynie wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa (tak SN w postanowieniach z dnia 10 października 2012 r., I CZ 66/12 Lex nr 1232749 i z dnia 12 października 2012 r., IV CZ 69/12, Lex nr 1232622 oraz wcześniejszych judykatach). Ustawodawca nie zdefiniował pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (zob. postanowienie SN z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73, Lex nr 7366). Do okoliczności branych pod uwagę przez Sąd przy ocenie przesłanek zastosowania dyspozycji omawianego przepisu zaliczyć można nie tylko te związane ze stanem majątkowym i sytuacją życiową strony, ale również dotyczące samego przebiegu postępowania. Podkreślić przy tym należy, że do wypadków szczególnie uzasadnionych w rozumieniu art. 102 k.p.c. można zaliczyć także sytuacje wynikające z samego charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu sądu (tak SN w postanowieniu z dnia 19 października 2012 r., V CZ 43/12, Lex nr 1243106). W powyższych okolicznościach sprawy, powódka wnosząc pozew mogła pozostawać w uzasadnionym przekonaniu o słuszności powództwa, albowiem norma z której wywodziła swoje uprawnienia budzi szereg wątpliwości interpretacyjnych, przez co orzecznictwo sądów powszechnych w tego rodzaju sprawach jest niejednolite, a sam przepis, zwłaszcza dla osoby nieposiadającej właściwego wykształcenia, co najmniej mógł budzić uzasadnione wątpliwości, co do wysokości przysługującej jej odprawy. Ponadto, powódka utraciła zatrudnienie u pozwanej na skutek niezaproponowania nowych warunków zatrudnienia, mimo iż wcześniej przepracowała w administracji skarbowej blisko ćwierć wieku. W ocenie Sądu, okoliczności te przemawiają za odstąpieniem od obciążenia jej kosztami procesu poniesionymi przez pozwaną.

O nieuiszczonych kosztach sądowych orzeczono w punkcie 3 wyroku na podstawie art. 97 i 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t.: Dz. U. z 2016 r., poz. 623 ze zm.) w zw. z art. 98 k.p.c. Powódka była z mocy prawa zwolniona od ponoszenia kosztów sądowych (art. 96 ust. 1 pkt 4 ustawy o kosztach), natomiast powództwo zostało w całości oddalone, a zatem w tej sytuacji brak jest podstaw do obciążania którejkolwiek ze stron tymi kosztami, które musiał w związku z tym ponieść Skarb Państwa (por. uchwałę SN z dnia 8 stycznia 2008 r., II PZP 8/07, OSNP 2008/11-12/154).

SSR Marcin Winczewski